

Όπερα, μια «άγνωστη γη» της Μουσικής (Κύρος Πατσαλίδης, Λυρικός, Βαρύτονος)

[/ Πεμπτουσία](#)



«Άσατε αυτό και ψάλατε αυτό, διηγήσασθε πάντα τα θαυμάσια αυτού» (Ψαλμ. 104,2). Μελωδήσατε με την φωνή σας ύμνον σε Αυτόν και ψάλατε μουσικές αρμονίες προς τιμή Του και διηγηθείτε όλα αυτά τα έργα που προκαλούν θαυμασμό!

Λόγος και Μουσική. Έργα θαυμαστά! Ο άνθρωπος είναι πλασμένος κατ' εικόνα Θεού. Το κατ' εικόνα αναφέρεται κυρίως και πρωτίστως στην ψυχή. Η ειρήνη της ψυχής είναι η επιδίωξη κάθε ανθρώπου. Η ουσία της ψυχής βρίσκεται στην καρδιά και εκεί ακριβώς κατοικεί εν ειρήνη ο Θεός. Ο φυσιολογικός ρυθμός του ανθρώπινου οργανισμού, τα συναισθήματά του, οι διάφοροι ήχοι της φύσης, όπως και εκείνοι που παράγονται από τεχνητά μέσα που κατασκεύασε, δημιουργούν τις βάσεις της μουσικής. Ο ήχος στην προέκτασή του είναι η απόδοση του συναισθηματισμού, της επικοινωνίας με όλο το ανθρώπινο γένος και συνεπώς με το θείο.



Η μουσική και ο λόγος ήταν στενά συνδεδεμένα με όλες τις καθημερινές εκδηλώσεις της ζωής του ανθρώπου. Χιλιάδες χρόνια πριν, οι αρχαίες θρησκείες χρησιμοποίησαν το τραγούδι, τον λόγο, τον χορό και την μιμική για την οργάνωση της ομαδικής ψυχολογίας στα πρωτόγονα κοινωνικά σύνολα. Ο Πλάτων μεταξύ άλλων πρέσβευε ότι η μουσική παιδεία καθορίζει το πολιτικό και πνευματικό επίπεδο των πολιτών. Ο Δημόκριτος αναφέρει σχετικά με την φιλοσοφία του πολιτισμού ότι οι άνθρωποι στην αρχή ζούσαν σε πρωτόγονη κατάσταση, σιγά σιγά όμως αποτέλεσαν κοινωνία και προόδευσαν διά μέσου του πολιτισμού. Ενός πολιτισμού που οφείλουμε να φροντίσουμε να διατηρηθεί στα πλαίσια του εκπολιτισμού μας και όχι της επιστροφής μας στην πρωτόγονή μας κατάσταση.

Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός ήταν διαποτισμένος από την μουσική και τον λόγο. Πιθανόν κανένας άλλος λαός στην ιστορία, δεν έχει τόσο συχνά αναφερθεί μέσα από την λογοτεχνία και την τέχνη του, στην μουσική και στις εν γένει μουσικές δραστηριότητές του. Οι λέξεις μουσική, θέατρο, χορός, ρυθμός, ορχήστρα, μελωδία συναντώνται σε όλες τις γλώσσες του κόσμου, γεγονός που οφείλεται κυρίως στους Έλληνες. Διαμέσου της αρχαίας τραγωδίας και στην μετά Χριστόν εποχή, η σχέση του ανθρώπου με το θείο μεταβάλλεται. Μεταβολή που

επηρέασε παράλληλα την εξέλιξη και του μουσικού θεάτρου.

Με βάση το αρχαίο ελληνικό θέατρο και την μουσική, Ευρωπαίοι μουσικοί του 16ου και των αρχών του 17ου αιώνα μ.Χ. στην Φλωρεντία, προσπάθησαν να ξαναζωντανέψουν την χαμένη ενότητα μουσικής και λόγου.

Στην προσπάθειά τους αυτή, μελετώντας την κλασική αρχαιότητα, δημιούργησαν τελικά ένα νέο πνεύμα που ιδιαίτερα στην μουσική οδήγησε στην αναζήτηση της χαμένης αυτής ενότητας. Αποτέλεσμα αυτής της μελέτης υπήρξε και η δημιουργία της αρχικής μορφής του μελοδράματος. Είναι γεγονός ότι το αρχαίο ελληνικό θέατρο απέχει πολύ από την σημερινή δομή του μελοδράματος. Όμως η βάση του βρίσκεται στις υγιείς και στέρεες αρχές του αρχαίου θεάτρου. Παράλληλα δε η εξέλιξη της ευρωπαϊκής μουσικής θα μπορούσε να εξετασθεί κάτω από δυο διαφορετικές, αντίθετες οπτικές γωνίες, όπου η μουσική εμφανίζεται ως προς την δομή της σύνθεσης και ως προς την σχέση αργότερα λόγου και μουσικής.

Σήμερα κατά το πλείστον αυτό που ακούγεται στις αίθουσες συναυλιών και όπερας, είναι έργα του παρελθόντος που προβάλλουν το αίτημα να ακουστούν.

Οι πρωτογενείς παράγοντες που οδήγησαν στην σημερινή δομή του μελοδράματος

Από μαρτυρίες που διασώζονται μέχρι σήμερα, μετά από έρευνες και μελέτες, από διάφορα μνημεία, όπως αγάλματα, ζωγραφικές παραστάσεις και προ πάντων από τα διάφορα μουσικά όργανα, καθώς επίσης και από γραπτές πηγές, ιστορικά κείμενα, μουσικά συγγράμματα και μουσικά κείμενα, πληροφορούμαστε για την καταγωγή του σημερινού μας μουσικού πολιτισμού, που βασίζεται κυρίως και πρωτίστως στην μουσική των αρχαίων λαών.

Μετά από εμπειριστατωμένες απόψεις επιφανών μουσικολόγων, ο μουσικός πολιτισμός της δυτικής Ασίας και της Αιγύπτου, επηρέασε κατά κύριο λόγο και την Αρχαία Ελλάδα. Αυτή με την σειρά της πρόσφερε τα μέγιστα στην εξέλιξη της μουσικής. Η επίδραση αυτή συναντάται αργότερα και στις πρώτες μουσικές εκδηλώσεις της χριστιανικής θρησκείας αλλά και της σύγχρονης σύνθεσης.

[Συνεχίζεται]